

Monument voor een surrealistische etsler

IN BEELD

Inemie Gerards-Nelissen
(red.): **Gerard van Rooy, etsler.**
Optima, 194 blz. € 39,95

Een beetje kunstenaar maakt in zijn werk een eigen wereld. De Utrechtse etsler Gerard van Rooy (1938-2006) maakte er zelfs twee. Eind jaren zestig etste hij psychedelische voorstellingen vol vliezen, dansende bollen en ogen op steeltjes. Een fantasiewereld, die aan platenhoezen uit die tijd doet denken, aan Monty Python-animaties en aan prenten van Odilon Redon. Op grond van dat

vroege werk kan je Van Rooy plaatsen in een Utrechtse surrealistische traditie van Pyke Koch en Joop Moesman.

Maar op den duur maakte hij behalve zulk surrealistisch werk – zelf sprak hij liever van ‘meer uit het hoofd komende prenten’ – ook etsen ‘waarin het kijken, alleen het kijken belangrijk was’. Wekenlang kon hij zich verliezen in stilleventjes van vrijwel niets: een veertje, een bijzondere schelp, een dood insect. Het zijn de onderwerpen waartoe vooral grafici zich al eeuwenlang aangetrokken voelen, misschien omdat je met een etsnaald zulke precieze, dunne lijntjes kunt zetten. De etstechniek leidt haast vanzelf tot kleine prentjes van kleine dingetjes.

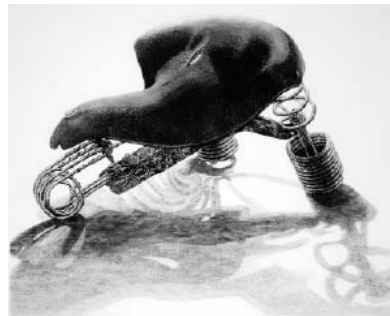
Sommige schelpen hadden rare uitsteeksels, en als Van Rooy zo’n grillige

schelp bij lamplicht tekende, kwamen er raadselachtige harde schaduwen omheen liggen. In de jaren tachtig maakte hij een reeks etsen waarin die schaduwen bijna net zo belangrijk zijn als hun veroorzakers. Inmiddels waren dat geen schelpen en veertjes meer, maar grotere en vaak wat robuustere voorwerpen als borstels, kluwen touw, een vogelkooi of een fietszadel. Van Rooy gaf ze levensgroot weer of blies ze op. De kleine prentjes werden monumentale etsen en door die uitvergroting werd het realisme toch weer een soort surrealisme.

Een houten borstel is een donker woud van haren op een sokkel. De stalen stekels van een hekel zijn hoge rechte stammen, waar licht doorheen valt en waar struikgewas van pluïsjes en draadjes tussen hangt. De plassen

schaduw ernaast zijn zo groot dat je erin kunt zwemmen. Je hoeft niets hallucinerends gerookt of geslikt te hebben om zo’n stillevens te ervaren als een wereld op zichzelf. De tweede wereld in Van Rooy's oeuvre.

Halverwege de jaren negentig schuiven er verzonnen achtergronden in beeld en raken de voorwerpen zwanger van betekenissen. Van Rooy tekende weer meer voorstellingen uit zijn hoofd: een ‘kop vol ideeën’ waarin nog ‘ontzettend veel herrie’ klonk toen hij op 20 oktober 2006 overleed. Nabestaanden en bevriende kunsthistorici hebben nu, ruim een jaar na zijn dood, het mooiste monument opgericht waarmee je een kunstenaar kunt herdenken: een voorbeeldige oeuvrecatalogus van zijn etsen. Alle prenten zijn in chronologische volg-

Zadel, ets (45 bij 50 cm) uit 1985 van Gerard van Rooy. Uit besproken boek

orde beschreven en afgebeeld, zodat precies te volgen is hoe Van Rooy's werelden uit elkaar ontstonden en in elkaar overvloeiden.

GIJSBERT VAN DER WAL